

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
11-х класів
ХЕРСОНСЬКОГО НАУКОВОГО ЛІЦЕЮ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ВСТУП

Освітня програма Херсонського наукового ліцею для 11-х класів (профільної середньої освіти) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу у старшій школі й визначає комплекс освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом спеціалізованої освіти наукового спрямування, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 16.10.2019 № 1303 та Державним стандартом профільної середньої, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. Під профілем навчання в Освітній програмі розуміється спосіб організації освітнього процесу в ліцеї, що передбачає поглиблене та професійно орієнтоване вивчення групи споріднених навчальних предметів однієї або кількох освітніх галузей, визначених вказаними Державними стандартами.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Законів України «Про освіту» та «Про загальну середню освіту»;
- Постанови Кабінету Міністрів України 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ від 25.09.2020 № 2205;
- наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказу МОН України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- наказу МОН України від 07.08.2024 № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».

Освітню програму ліцею побудовано з урахуванням таких принципів:

- повага до особистості здобувача освіти та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу і наполегливості;
- узгодження цілей, змісту та очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності та практичної спрямованості змісту профільної освіти;
- взаємопов'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- творчого використання освітніх ресурсів залежно від умов навчання.

Освітня програма визначає:

- режим роботи ліцею та форми здобуття освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів та курсів за вибором для кожного профілю, а також логічну послідовність їх вивчення;
- перелік навчальних програм (додаток 1 до програми);
- навчальний план (додаток 2 до програми);

– очікувані результати навчання, які схвалені педагогічною радою в рамках навчальних програм;

– рекомендовані форми організації освітнього процесу, інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема інструментарій оцінювання навчальних досягнень учнів;

– вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Режим роботи ліцею: семестровий, 6-денний тиждень.

I семестр: з 01 вересня 2025 р. – по 24 грудня 2025 р.

II семестр: з 12 січня 2025 р. – по 30 травня 2025 р.

Зимові канікули: з 25 грудня 2025 р. по 10 січня 2026 р.

Осінні канікули: з 27.10.2025 по 01.11.2025

Весняні канікули: з 16.03.2026 по 21.03.2026

Додаткові канікулярні дні 01.05, 02.05 та 04.05

Форми здобуття освіти: інституційна, сімейна, екстернат. Для задоволення освітніх потреб здобувачів освіти в ліцеї може організуватись здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією, яка реалізується на підставі Індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або батьками (особами, які їх замінюють), схвалює педагогічна рада і затверджує директор.

Формат навчання: через безпекову ситуацію в місті Херсон у 2025/2026 н. р. в ліцеї обрано дистанційне навчання (через платформу G Suite), яке організовано відповідно до «Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 та «Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 15.02.2023 № 165. Оскільки в Херсонській області не визначено навчальні заклади для навчання дітей, які тимчасово перебувають за кордоном, дистанційні класи в ліцеї не формуються. Оскільки в Херсонській області не визначено навчальні заклади для навчання дітей, які тимчасово перебувають за кордоном, дистанційні класи в ліцеї не формуються.

Основна форма навчання – урок. Тривалість уроку - 45 хв, тривалість перерв – 15 хв.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою для профільної середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування до ліцею (переведення на 2025/2026 н. р.), досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті базової загальної середньої освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом про БЗСО).

Визнання результатів навчання (за відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів) здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено перебувають на ТОТ, здійснюється за умови проходження відповідного оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 11-х класів складає: 1374 год/н. р. = 1330 годин/н. р., передбачених план при 5-ти денному робочому тижні + 144 додаткові години при 6-денному навчальному тижні. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень за освітніми галузями та роками навчання окреслено у робочому навчальному плані ліцею.

Робочий навчальний план для 11-х класів розроблено відповідно до Державного стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування та Державного стандарту профільної середньої освіти. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення 14 базових предметів, 2 вибірково-обов'язкових предметів та додаткові години на вивчення профільних і базових предметів (математика, фізика, інформатика, технології, українська мова та література, історія України, іноземна мова, біологія та екологія) та спеціальних курсів («Фінансова грамотність»).

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу впродовж навчального року передбачено концентроване його вивчення впродовж одного семестру.

За модульним принципом передбачено вивчення базових предметів «Фізика і астрономія» та «Біологія і екологія».

У кількості годин на вивчення предметів інваріантної частини за рішенням педагогічної ради ліцею, з урахуванням необхідності якісної підготовки до складання НМТ, передбачено такий перерозподіл годин:

1) у класах гуманітарного спрямування (ІФ, ІМ)

- перерозподіл годин в межах 15 % на вивчення фізики, хімії, біології відповідно до профілю навчання;

2) у класах природничого спрямування (ХБ, ФМ, ТХ)

- зменшення на 0,5 год / тиждень на вивчення зарубіжної літератури і збільшення на 0,5 год / тиждень на вивчення англійської мови;

- перерозподіл годин в межах 15 % на вивчення фізики, хімії, біології відповідно до профілю навчання.

Перелік вибірково-обов'язкових предметів в навчальному плані також зумовлено профілем навчання: «Інформатика» та «Технології» у класах фізико-математичного, хіміко-біологічного та технологічного профілів; «Мистецтво» та «Технології» - у класах історико-філологічного профілю та профілю іноземних мов.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» ліцей формує самостійно шляхом коригування варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів та з урахуванням режиму дистанційного навчання. Через варіативні модулі реалізуються елементи ранкової гімнастики, руханки та фізичних пауз для різних груп м'язів.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів не здійснюється.

У процесі складання робочого навчального плану ліцею враховано, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;

- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених робочим навчальним планом на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на вивчення профільних предметів.

Для недопущення перевантаження учнів передбачено врахування результатів їхнього навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних тощо).

Перелік освітніх галузей. Освітню програму для 11 класів укладено за такими освітніми галузями: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, мистецька, фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах навчальних предметів.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу в ліцеї є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання навчальних досягнень;
- корекції або узагальнення знань.

Уроки проводяться в синхронному і асинхронному режимах з дотриманням вимог Санітарного регламенту.

Опис інструментарію оцінювання.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового та вибіркового освітнього компонентів робочого навчального плану ліцею. Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні й учениці. Результати оцінювання виражаються в балах за 12-бальною шкалою.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів й учениць, які завершили здобуття повної середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації в установленому законодавством порядку.

Формувальне та підсумкове оцінювання здійснюють із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають з урахуванням дидактичної мети та особливостей змісту навчального предмета з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема.

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів:

- усного (опитування індивідуальне чи групове);
- письмового (окремі навчальні завдання, зокрема тестові);
- практичного (практична чи лабораторна робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, робота з картами тощо);
- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, та кілька змістових одиниць певної програмової теми, кількох тем чи розділу.

Семестрове оцінювання здійснюють за результатами тематичного оцінювання з урахуванням рівня складності тема та динаміки навчання. Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового за системою оцінювання, визначеною законодавством.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у зазначених Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння: здійснювати комунікацію в усній і письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних і художніх текстів, медіатекстів тощо; здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих і цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній і письмовій формі для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільно-державних (національних) цінностей України; відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як обов'язкового засобу спілкування на всій території України, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих і навчальних ситуаціях, творчого самовираження
2	Спілкування іноземними мовами	здійснювати комунікацію в усній і письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії; здобувати та опрацьовувати інформацію з різних джерел, критично осмислювати її, використовувати для комунікації в усній і письмовій формі для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільно-державних (національних) цінностей України; відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих і навчальних ситуаціях,

		творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди і переконання в усній і письмовій формі в різних особистісних і соціальних контекстах, спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації
3	Математична	здатність розвивати та застосовувати математичні знання і методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів і ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмій в особистому та суспільному житті людини
4	Природничих наук, техніки і технологій	здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності
5	Інформаційно-комунікаційна	впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні, особистому та суспільному житті, дотримуючись принципів академічної доброчесності
6	Навчання впродовж життя	здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки
7	Інноваційність	здатність реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, групі, закладі освіти, родині, місцевій громаді і суспільстві тощо; спроможність визначати та ставити перед собою цілі, мотивувати себе і розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів
8	Соціальна і громадянська	усвідомлення української національної та громадянської ідентичності та виявлення громадянської стійкості; готовність до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу; готовність до національного спротиву, усвідомлення суспільної значущості військової служби та повага до неї; виявлення соціальної активності та відповідальності, оборонної свідомості; спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, суспільно-державних

		<p>(національних) цінностей України, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей і спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;</p> <p>стійке усвідомлення свого політико-правового зв'язку з Україною, українським народом та громадянським суспільством, повага до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави;</p> <p>виявлення поваги до інших осіб, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб;</p> <p>дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах і ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності</p>
9	Культурна	<p>наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів;</p> <p>здатність розуміти та цінувати творчі способи вираження і передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку та вираження власних ідей, почуттів засобами культури та мистецтва</p>
10	Екологічна	<p>усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки в довкіллі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності та важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства</p>
11	Підприємливість і фінансова грамотність	<p>спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших осіб у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою;</p> <p>уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення;</p> <p>здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.</p>

Виокремлення в навчальних програмах різних предметів таких наскрізних ліній, як: «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії виступають засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища та окремі предмети. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами

різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Наскрізними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання та усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) в різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, вміння виявляти приховану та очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами і цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу та добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки і контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси та способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросесне використання чужих ідей та доопрацювання їх, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, ініціювання їх, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших осіб, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати та заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає здатність розрізняти прийнятні та неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням і врахуванням можливих ризиків і наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає здатність аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими особами, що передбачає здатність обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Моніторинг реалізації освітньої програми здійснюється впродовж навчального року відповідно до плану роботи ліцею.

СХВАЛЕНО
педагогічною радою ліцею
(протокол № 1 від 30.08.2024)